

Διεθνείς Διαβιβάσεις Προσωπικών Δεδομένων: Υπόθεση Schrems II

και οι επιπτώσεις της στα εργαλεία
διαβίβασης

Περιεχόμενα

1. Το ιστορικό της ένδικης υπόθεσης
2. Κύρια επίδικα ζητήματα
3. Οι απόψεις των μερών
4. Προσωπικές εκτιμήσεις
5. Επιπτώσεις στα υπόλοιπα εργαλεία διαβίβασης

Το ιστορικό της ένδικης υπόθεσης

- ❖ συνέχεια της υπόθεσης Schrems I,
- ❖ μετά την ακύρωση της απόφασης της Επιτροπής περί «Ασφαλούς Λιμένα» η Facebook Ireland συνέχισε τις διαβιβάσεις προσωπικών δεδομένων στη Facebook inc στηριζόμενη στις Πρότυπες Συμβατικές Ρήτρες
- ❖ ο Schrems αναμόρφωσε την αρχική καταγγελία του κατά της Facebook Ireland που υποβλήθηκε στον Ιρλανδό Επίτροπο ΠΔ το 2013,
- ❖ ο Ιρλανδός Επίτροπος θεώρησε:
 - βάσιμη την καταγγελία,
 - ότι η απαγόρευση ή η αναστολή των διαβιβάσεων δεδομένων στο πλαίσιο των ΠΣΡ δεν παρέχει απάντηση στις αιτιάσεις του ΔΕΕ σχετικά με την έλλειψη αποτελεσματικής προσφυγής σύμφωνα με το άρθρο 47 του Χάρτη

Το ιστορικό της ένδικης υπόθεσης

- ❖ το High Court της Ιρλανδίας απεφάνθη ότι:
 - οι ΗΠΑ προβαίνουν σε μαζική και αδιάκριτη επεξεργασία προσωπικών δεδομένων προερχόμενων από την Ένωση
 - η νομοθεσία των ΗΠΑ δεν σέβεται το ουσιαστικό περιεχόμενο του δικαιώματος για αποτελεσματική δικαστική προστασία (Άρθρο 47 του Χάρτη)
- ❖ το High Court απηύθυνε 11 σύνθετα ερωτήματα στο ΔΕΕ

Κύρια επίδικα ζητήματα

- ❖ το κύρος των Πρότυπων Συμβατικών Ρητρών
 - παραβιάζουν οι ΠΣΡ τα Άρθρα 7/8 και/ή 47 του Χάρτη;
- ❖ απόφαση για την Ασπίδα Προστασίας της Ιδιωτικής Ζωής
 - το κύρος της δεν αμφισβητείται άμεσα
 - ερωτήματα σχετικά με:
 - το δεσμευτικό χαρακτήρα της για τα εθνικά δικαστήρια και τις Αρχές Προστασίας Δεδομένων (σχετικά με το επαρκές επίπεδο προστασίας) και
 - τη σχέση της με τον έλεγχο νομιμότητας των ΠΣΡ

Απόψεις των μερών – Νομιμότητα Συμβατικών Ρητρών

❖ Ιρλανδός Επίτροπος:

- ❖ οι ΠΣΡ δεν παρέχουν επαρκή προστασία σε περίπτωση διαβίβασης δεδομένων στις ΗΠΑ
- ❖ η απόφαση της Επιτροπής είναι ακυρωτέα

❖ Schrems:

- ❖ το καθεστώς εποπτείας των ΗΠΑ δεν προστατεύει επαρκώς τα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων των κρατών μελών της ΕΕ
- ❖ Η αναστολή της διαβίβασης δεδομένων στις ΗΠΑ συγκαταλέγεται στις εξουσίες του Επιτρόπου

Απόψεις των μερών – Νομιμότητα Συμβατικών Ρητρών

- ❖ Επιτροπή / Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων
 - ❖ επίδικο ζήτημα: η κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών (Επιτρόπου, εθνικών δικαστηρίων, Επιτροπής)
 - ❖ οι ΠΣΡ αποτελούν εργαλεία διαβίβασης γενικού σκοπού – δεν αφορούν μία συγκεκριμένη έννομη τάξη
 - ❖ η Επιτροπή δεν υποχρεούται να εξετάσει εάν η πρόσβαση των διοικητικών αρχών μίας έννομης τάξης στα διαβιβαζόμενα δεδομένα είναι σύμφωνη με το επίπεδο προστασίας της ΕΕ
 - ❖ πρωταρχικά υποχρέωση του «εξαγωγέα» των δεδομένων
 - ❖ σε δεύτερο επίπεδο της εποπτικής Αρχής – στο πλαίσιο εξέτασης μίας προσφυγής
 - ❖ εγκυρότητα των συμβατικών ρητρών

Απόψεις των μερών – Ασπίδα Προστασίας Ιδιωτικής Ζωής

❖ Επιτροπή / Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων

- ❖ για τις διαβιβάσεις χρησιμοποιήθηκαν και τα δυο εργαλεία (ΠΣΡ, ΑΠΙΖ)
- ❖ η ΑΠΙΖ δεν αποτελεί απόφαση επάρκειας για τις ΗΠΑ – εφαρμόζεται μόνο σε «εισαγωγείς» δεδομένων που έχουν πιστοποιηθεί
- ❖ μη δέσμευση των Αρχών ελέγχου από την Απόφαση της Επιτροπής σε περίπτωση διαβίβασης βασιζόμενης στις ΠΣΡ

Απόψεις των μερών – στοιχεία για την κρίση περί «επάρκειας»

❖ Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων

- ❖ όλοι οι δεσμευτικοί εθνικοί κανόνες που είναι δημόσια προσβάσιμοι (ακόμα και διοικητικοί)
- ❖ πρέπει να παρέχουν αποτελεσματική δικαστική προστασία
- ❖ η θέσπιση του Διαμεσολαβητή στην ΑΠΙΔ αποτελεί θετικό βήμα – επιφυλάξεις ως προς την ανεξαρτησία και τις αρμοδιότητές του – δεν παρέχει αποτελεσματική δικαστική προστασία

Προσωπικές Εκτιμήσεις

- ❖ Το ΔΕΕ θα μπορούσε:
 - ❖ να θεωρήσει έγκυρες τις ΠΣΡ και την ΑΠΙΖ – διαβιβάσεις στις ΗΠΑ εν γένει (1ο σενάριο)
 - ❖ να θεωρήσει έγκυρες τις ΠΣΡ – επιβεβαιώνοντας την ευθύνη του «εξαγωγέα» των δεδομένων να μην προβαίνει σε προβληματικές διαβιβάσεις – και εν τέλει την αρμοδιότητα της Αρχής ελέγχου να τις αναστέλλει (2ο σενάριο)
 - ❖ να θεωρήσει ότι οι συμβατικές ρήτρες παραβιάζουν τα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη και να τις ακυρώσει (3ο σενάριο)

Προσωπικές εκτιμήσεις - 2ο σενάριο

- ❖ οι αποφάσεις υιοθέτησης των ΠΣΡ της Επιτροπής δεν μπορούν να αποκλείσουν/περιορίσουν τις αρμοδιότητες των εθνικών αρχών ελέγχου - προκύπτουν από πρωτογενές ενωσιακό δίκαιο
- ❖ σε περίπτωση άσκησης προσφυγής - εξέτασή της με προσήκουσα επιμέλεια
- ❖ απόρριψη προσφυγής εάν κριθεί αβάσιμη

Προσωπικές εκτιμήσεις - 2ο σενάριο

❖ εάν κριθεί βάσιμη

❖ αναστολή των προβληματικών ροών -
άρθρο 4(1)(α) ΠΣΡ αν

❖ αποδεδειγμένα η νομοθεσία τρίτης χώρας
επιβάλλει υποχρεώσεις παρέκκλισης που
υπερβαίνουν το αναγκαίο σε μία δημοκρατική
κοινωνία μέτρο

❖ υιοθέτηση ΑΠΙΖ για τις ΗΠΑ

❖ δεν δύναται να περιορίσει τις αρμοδιότητες των
αρχών ελέγχου

❖ αποκλειστική αρμοδιότητα του ΔΕΕ για την
ακύρωσή της

Προσωπικές εκτιμήσεις - 2ο σενάριο

- ❖ Πιθανός ο έλεγχος νομιμότητας της ΑΠΙΔ
 - ❖ με βάση τη διαμορφωθείσα από την απόφαση Schrems I νομολογία
 - ❖ επαρκές= όχι ίδιο αλλά ισοδύναμο επίπεδο προστασίας
 - ❖ κανόνες εσωτερικής νομοθεσίας και διεθνών δεσμεύσεων + πρακτική εφαρμογής (όλες οι περιστάσεις)

Προσωπικές εκτιμήσεις - 2ο σενάριο

- ❖ ΑΠΙΔ: αρκετές ομοιότητες με τον Ασφαλή Λιμένα
 - ❖ σύστημα αυτοπιστοποίησης
 - ❖ εποπτεία από το υπουργείο εμπορίου
 - ❖ ίδια διατύπωση σχετικά με τις αρμοδιότητες των αρχών εθνικής ασφάλειας ΑΛΛΑ
 - ❖ πρόβλεψη διαμεσολαβητή
 - ❖ ανάληψη δεσμεύσεων από τις εθνικές αρχές ασφάλειας των ΗΠΑ για τα δικαιώματα των πολιτών της Ένωσης

Επιπτώσεις στα υπόλοιπα εργαλεία διαβίβασης

- ❖ σε περίπτωση κρίσης περί ακυρότητας των ΠΣΡ (3ο σενάριο)
- ❖ πιθανός αντίκτυπος και σε άλλα εργαλεία διαβίβασης
 - ❖ που εξασφαλίζουν κατάλληλες εγγυήσεις
 - ❖ που αφορούν σε διαβιβάσεις μεταξύ συγκεκριμένων μερών για συγκεκριμένο σκοπό
 - ❖ εάν ο λόγος ακύρωσης των ΠΣΡ δεν θεραπεύεται
 - ❖ ουσιαστική αδυναμία παροχής προστασίας από επεμβάσεις εθνικών αρχών ασφάλειας

- ❖ εγκυρότητα ΠΣΡ – επιβεβαίωση ευθύνης «εξαγωγέα»:
 - ❖ πιο περιορισμένη αναταραχή στο σύστημα διεθνών διαβιβάσεων
 - ❖ δυσανάλογη η ευθύνη των υπεύθυνων επεξεργασίας και των αρμόδιων αρχών ελέγχου
- ❖ ακυρότητα ΠΣΡ
 - ❖ έντονες αναταράξεις στο υπάρχον σύστημα διαβιβάσεων
 - ❖ επιπτώσεις στα υπόλοιπα εργαλεία διαβίβασης
- ❖ Γνώμη του Γενικού Εισαγγελέα στις 19 Δεκεμβρίου – Απόφαση στο πρώτο τρίμηνο του 2020

Εύη Χατζηλιάση
Data Protection Officer
ECB – ESRB

evanthia.chatziliasi@ecb.europa.eu
<http://www.ecb.europa.eu>